
ПРОГЛАШЕНИЕ

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2020 (год. XXIX), ISSN 0861-7902

НА ЕЗИКА, ЗА ЕЗИКА, ЧРЕЗ ЕЗИКА IN LANGUAGE, ON LANGUAGE, THROUGH LANGUAGE

Сборник в чест на проф. д-р Марийка Димитрова. В. Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2018, 547 с., ISBN 978-619-208-179-9

Научният сборник „На езика, за езика, чрез езика“ е посветен на проф. д-р Марийка Димитрова, едно от небезизвестните имена сред българските германисти, които чертаят контурите на съвременната лингвистична наука в родината ни и изграждат отношение към езика у младите хуманитаристи.

Сборникът се състои от два тома и съдържа 29 статии на български и немски език, обединени около три основни съдържателни ядра: *Езикът във фокуса на научните изследвания, Методика и дидактика, Литература и култура*. Богата е палитрата от автори – езиковеди, литературоведи и лингвокултуроведи от Германия, Чехия, Сърбия, Македония и България. Тематичното разнообразие на текстовете не би могло да се тълкува като разнородност и аморфност, а по-скоро като средоточие, около което гравитират научните интереси на колегите, пожелали да изразят уважението и признанието си към дейността и личността на проф. д-р М. Димитрова.

Разделът с езиковедски изследвания обхваща 15 статии, посветени на различни фонетични, морфологични, синтактични и прагматични аспекти на езика, сред които се открояват текстът на известния немски българист и славист Хилмар Валтер за синтактично-семантичния статус на кратките форми на личните местоимения в българския език и разработката на Биляна Ивановска, Гезим Ксафери и Мария Кусевска за стилистично-прагматичната функция на обръщенията при израза на емоции. В статията си за проблематиката на т.нар. комплементни изречения с *wenn* в немския език Емилия Башева изказва и аргументира интересна теза за комплементния статус на адвербиалните подчинителни форми. Върху структурата на немското изречение и преди всичко върху някои словоредни отклонения, както и върху възможностите и приемливостта при неедночленно заемане на първата позиция, обръща внимание Рада Василева в разработката си „*Wie fest ist die Festigkeit der Wortstellung im Deutschen?*“. В изследователското ползрение на Антоанета Михайлова са попаднали причастията. В статията си авторката систематизира образуването им, функциите в изречението и особените случаи на употреба в немски и български и дава насоки за техния превод. На фонетични особености във френски в съпоставка с български език и на българската транскрипция на нидерландски собствени имена са посветени текстовете на Веска Кирилова и Калоян Великов. Жанровите специфики на криминалната хроника в принтмедиите са предмет на анализ в материала на Ани Колева.

Актуални аспекти на транслатологията и лексикографията се разглеждат в статиите „*Topikrelationen in Märchentexten*“/, „Тематични връзки в приказни текстове“ на Милена Иванова, „*Status post interpretandum: Probleme der Übersetzung medizinischer Urkunden*“/, „*Status post interpretandum: Проблеми при превода на медицинска документация*“ на Калина Щерева, „*Toponyme in Tourismustexten und ihre Wiedergabe in Übersetzungen*“/, „Преводен трансфер на топоними в туристически текстове“ на Людмила Иванова и „Един речник – много цели“ на Маргарита Попова. Около въпросите за използването на съвременните технологии за комуникация, въздействието им върху езика и влиянието им върху подрастващите се обединяват статиите на Мария Грозева („*GEN Z – ein Albtraum oder eine Herausforderung*“/, „Генерация Z – кошмар или предизвикателство“) и Русин Коцев („Език vs. технология“). Докато М. Грозева търси отговор на въпроса по какъв начин и чрез какви методи биха могли

съвременните учители и преподаватели да противодействат на негативните последици от прекомерната зависимост от информационните технологии, то Р. Коцев се съсредоточава върху случаите на равновесие и конкуренция между езика и технологиите. В разглеждания първи том от сборника е намерила място и разработката на Александра Бреу, която разглежда историята на обучението по немски език като чужд в Сърбия от 1960 год.

За предмет на своите анализи в раздела *Методика и дидактика* авторите закономерно са избрали методи и похвати за адекватно, целесъобразно и ефективно преподаване и усвояване на немски език като чужд в различни негови измерения, които отразяват разноликата приложимост на езика: от медицинската комуникация (Иван Мерджанов – „Deutsch in der medizinischen Kommunikation – ein (un)mögliches Konzept für einen Online-Kurs“/, „Немският език в медицинската комуникация – (не)възможна концепция за онлайн-курс“) и професионално ориентираните ключови компетенции (Десислава Тодорова) през фотографията (Ралица Иванова – „Erzählende Fotografien“/, „Наративни фотографии“) и изобразителното изкуство (Диана Станчева – „Zum Einsatz von Bildern beim Lehren und Lernen von Phraseologismen im DaF-Unterricht“/, „Преподаване и учене на фразеологизми чрез визуализация“) до драма-педагогиката (Ася Кулева). В материала си Янка Коева обобщава някои техники за подбор, семантизиране и усвояване на чуждоезиковата лексика и представя наблюдавана от нея добра практика в тази насока. Не е подминат и въпросът за трудностите и възможностите за оценяването на знанията и уменията при използване на електронни платформи и „мобилно обучение“ (Виктор Монеv). Учителската професия е засегната и в още една статия, намерила място в раздела за *литература и култура*, тъй като акцента в разработката си Йорг-Луц Каснер поставя не върху дидактическите методи и похвати, а върху образа на учителя в най-новата немскоезична литература.

Статията на Ане Щурм за метафориката на играта, където се търси отговор на въпроса как играта може да характеризира фигурите на литературните герои и какво е значението ѝ като метафора на живота, по подобаващ начин открива сцената за разработките в областта на литературата и културологията от едноименния раздел. Към интересни разсъждения ни води и Владимира Вълкова чрез текста си за медиализирането на наративната перспектива и търси отговор на въпроса дали има промяна в интерпретацията и въздействието на „изходния“ текст при смяна на медията за възприемане.

Статиите на Радослава Минкова, Красимир Христатиев, Георг Шупенер и Нели Пейчева, разглеждащи различни литературни и културоведски аспекти, допълват пъстрата палитра от теми, мотиви и изследователски търсения в сборника.

Тематичното и идейно многообразие успешно кореспондира с широтата на мирогледа и многоликата ангажираност на личността, на която е посветена разглежданата книга. В нея всеки, който носи пословичната любознателност на хуманитариста, ще намери вълнуващо четиво и ще задоволи частица от любопитството на изследователската си същност – на езика, за езика и чрез езика.

*Станислава Илиева**

* Станислава Илиева – гл. ас. д-р, катедра „Романистика и германистика“, Филологически факултет, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, stanislava_drajeva@abv.bg.